

AANVRAAG

Regio Groningen

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1	Geschiedenis en context	2
1.2	Situatie Groninger gemeenten: jeugdhulp in turbulente tijden	2
2.	Hoofdpijnen Transformatieagenda jeugdhulp 2018 – 2020	4
2.1	Lokale en regionale plannen	4
2.2	Beschrijving grote lijn programmaorganisatie	4
3.	Proces aanvraag Transformatiefonds jeugdhulp	5
3.1	Uitkomsten versnellings sessies	5
4.	Ontwikkellijn 1: Alle jeugdigen krijgen de kans zich positief te ontwikkelen.....	7
5.	Ontwikkellijn 2: Meer kinderen zo thuis en mogelijk en veilig laten opgroeien	9
6.	Kwaliteitslijn: lerend landschap.....	12
7.	Bijlagen	16
7.1	Transformatieagenda jeugdhulp 2018 – 2020	16
7.2	Samenvattend verslag versnellings sessies 14 en 21 september.....	16

1. Inleiding

Voor u ligt de aanvraag voor het Transformatiefonds Jeugdhulp van de Groninger gemeenten. Deze aanvraag is gebaseerd op de Transformatieagenda jeugdhulp 2018 – 2020¹, die in juni 2018 door het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid en Zorg werd vastgesteld. In het najaar 2018 hebben nagenoeg alle colleges de Transformatieagenda onderschreven. De aanvraag is tot stand gekomen onder aansturing van de Kerngroep Transformatie jeugdhulp Groninger gemeenten in afstemming met de Samenwerkingsverbanden Passend onderwijs en de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG).

1.1 Geschiedenis en context

De afgelopen jaren hebben de Groninger gemeenten samen met de jeugdhulpaanbieders en onderwijs hard gewerkt aan de invoering van een vernieuwend jeugdhulpstelsel. In 2014 stelden zij gezamenlijk 'het Groninger Functioneel Model' en de daaruit voortvloeiende 'Contourennota Groninger Jeugdhulpstelsel' vast. De concrete afspraken met de aanbieders werden beschreven in het Regionaal Transitie Arrangement 2015 – 2017 (RTA). Eind 2017 bevestigden de Groninger gemeenten dat zij wederom voor 3 jaar willen samenwerken en gezamenlijk de jeugdhulp willen inkopen, hiervoor verleenden zij een nieuwe opdracht aan de 'Regionale Inkoop Organisatie Groninger Gemeenten' (de RIGG). Naast Inkoop en contractmanagement heeft de RIGG ook een taak in het monitoring en advisering.

De gemeenten hebben in het voorjaar van 2018 in afstemming met jeugdhulpaanbieders en onderwijs de Transformatieagenda jeugdhulp 2018 – 2020 ontwikkeld. In deze agenda worden de inhoudelijke ontwikkelingen voor de komende jaren geschetst. Deze lijnen zijn gematcht met de ontwikkelingen van het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd' van het Ministerie van VWS, de eerste evaluatie van de Jeugdwet van ZonMW en de eindrapportage van de Transitie Autoriteit Jeugd. We hebben daarbij ook de notitie 'Samenwerken voor de ononderbroken ontwikkeling van ieder kind' (juli 2018) betrokken.

1.2 Situatie Groninger gemeenten: jeugdhulp in turbulente tijden

De gemeenten hebben vanaf 2014 hard gewerkt aan de organisatie en inrichting van de lokale teams en toegang. Hoewel we ook constateren dat er nog veel moet gebeuren, is in de afgelopen jaren daarin zeker een kwaliteitsslag gemaakt door Groninger gemeenten en jeugdhulpaanbieders. Zo is er een kwaliteitskader ontwikkeld voor de voor uitvoering in lokale teams, wordt er geaudit tussen de verschillende gemeenten, wordt er beter samengewerkt tussen gemeenten en aanbieders en tussen aanbieders onderling (meer integraal), en wordt er door de RIGG gestuurd op de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdhulp. Om de instroom via de huisartsen te kanaliseren is in veel van de Groninger gemeenten bij de huisartsenpraktijk een 'Ondersteuner jeugd en Gezin' aangesteld.

De basis voor de uitvoering van de jeugdwet is hiermee gelegd, maar de transformatie is nog niet voldoende gerealiseerd. Daarbij werd vanaf de zomer 2017 steeds duidelijker dat onze jeugdhulpregio kampt met grote financiële tekorten. Onder leiding van de regionale 'Taskforce Sturing op Financiën' is onderzoek gedaan naar de oorzaken van de tekorten en is een plan gemaakt om beter zicht grip te krijgen op de uitgaven. Iedere gemeente heeft in het verlengde daarvan een eigen implementatieplan opgesteld. De inrichting van een eigen lokaal monitoringssysteem, in aansluiting op de regionaal beschikbare cijfers en een dashboard per gemeente, is één van de meest in het oog springende maatregelen in deze plannen.

Tegelijkertijd constateren we dat er in onze regio een aantal factoren spelen die nauwelijks beïnvloedbaar zijn. Diverse monitoringsrapporten (CBS en Kinderen in Tel) tonen aan dat in de Groninger gemeenten sprake is van stevige sociale problematiek. Relatief veel kinderen uit de Groninger gemeenten groeien op in armoede en hebben te maken met achterstanden; en armoede heeft grote effecten op het gezond, veilig en kansrijk opgroeien van kinderen. Ook is de kans op het ontstaan van kindermishandeling in diverse Groninger gemeenten

¹ Zie bijlage 1

relatief hoog vanwege een hoge concentratie van risicofactoren. Naast deze problematiek hebben ook de spanningen rondom de aardbevingen een negatief effect op het veilig en gezond opgroeien van kinderen².

Uit de laatste CBS-gegevens van jeugdhulpgebruik zien we dat 12,9% van de jeugdigen in onze provincie jeugdhulp ontvangt. Daarmee behoren we landelijk tot de regio's met de hoogste jeugdhulpgebruik. Dit is niet alleen in 2017 het geval. Historisch gezien is Groningen al lange tijd een van de regio's met de hoogste jeugdhulpcijfers. Dit is dus nog niet veranderd.

Een groep jeugdigen die in de Groninger gemeenten opvalt, is de groep jeugdigen met een lichte verstandelijke beperking of functionerend op een laag sociaal emotioneel niveau, gecombineerd met (forse) psychische- of gedragsproblemen. Bij de gezinnen van deze jeugdigen is veelal ook sprake is van meervoudige problematiek op de verschillende levensgebieden en veel risicofactoren op het ontstaan van kindermishandeling. Deze groep veroorzaakt veel handelingsverlegenheid bij hulpverleners, kent een lange hulpverleningsgeschiedenis, kent veel schooluitval, leidt regelmatig tot maatschappelijke onrust, brengt zeer veel maatschappelijke kosten met zich mee en gaat vaak van generatie op generatie door. Patronen zijn moeilijk structureel te doorbreken ondanks alle goed initiatieven. Wat ook opvalt in diverse Groninger gemeenten is de attitude van de bevolking ten aanzien van de bijkomende problematiek is: problemen lijken te zijn genormaliseerd ('het is normaal om je school niet af te maken'), waardoor problemen te laat zichtbaar worden en er soms te laat wordt ingegrepen.

De tekorten op de jeugdhulp, de complexe sociale vraagstukken in onze regio dwingen ons om naast systeemkwesties ook scherp te kijken naar op welke wijze de gewenste transformatie kan bijdragen aan het 'efficiëntere en effectievere' jeugdhulp en de betaalbaarheid van het stelsel. Om hierin de juiste stappen te kunnen zetten is het nodig om scherpe afspraken te maken met de ketenpartners en alle mogelijkheden aan te grijpen om met elkaar een lerend jeugdlandschap in het bredere sociaal domein te worden.

We willen met de middelen van het Transformatiefonds belangrijke stappen voorwaarts zetten om onze inhoudelijke ambities met name voor de bovengenoemde complexe doelgroep te realiseren.

² Rapport kinderombudsman: 'Vaste grond gezocht'

2. Hoofdpijnen Transformatieagenda jeugdhulp 2018 – 2020

In de Transformatie-agenda 2.0 hebben de Groninger gemeenten in samenspraak met de ketenpartners het volgende doel voor de komende jaren vastgesteld (bijlage 1).

We richten met elkaar een jeugdhulplandschap in dat eraan bijdraagt dat jeugdigen zich kansrijk, gezond en veilig kunnen ontwikkelen tot personen die zoveel mogelijk een zelfstandige plek kunnen vinden in deze samenleving

Hiertoe zijn de volgende ontwikkellijnen voor de komende jaren benoemd:

1. Betere toegang tot (jeugd)hulp voor kinderen en gezinnen;
2. Alle jeugdigen krijgen de kans zich positief te ontwikkelen;
3. Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien;
4. Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt;
5. Investeren in vakmanschap (leren en ontwikkelen).

We gebruiken de bijdrage uit het Transformatiefonds voor de uitwerking en verdieping van de actielijnen, zoals omschreven in de volgende paragrafen.

2.1 Lokale en regionale plannen

De Transformatieagenda Jeugdhulp en deze aanvraag Transformatiefonds zijn regionaal van opzet. Hierin beschrijven we de regionale thema's. Iedere gemeente/cluster van gemeenten maakt ook zijn eigen plan waarin de lokale en sub-regionale prioriteiten worden uitgewerkt. Beide hangen uiteraard nauw met elkaar samen.

2.2 Beschrijving grote lijn programmaorganisatie

Voor de uitvoering van de Transformatie-agenda richten we een programmaorganisatie in waarin gemeenten, jeugdhulpaanbieders, onderwijs en andere relevante ketenpartners samenwerken. Deze organisatie staat onder aansturing van een stuurgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van gemeenten en ketenpartners, onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van het het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid en Zorg (DB PG&Z). Per ontwikkellijn wordt er een projectleider aangesteld die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de activiteiten, de veranderprocessen en de resultaten. Een overall programmamanager geeft dagelijks leiding aan de organisatie en legt verantwoording af aan het DB van de PG&Z.

3. Proces aanvraag Transformatiefonds jeugdhulp

Voor de uitwerking van de Transformatie-agenda in lokale en regionale uitvoeringsplannen en voor de voorbereiding van de aanvraag voor het Transformatiefonds, zijn op 14 en 21 september 2018 twee zogenaamde versnellingsessies georganiseerd. De opzet van deze versnellingsessies is voorbereid en besproken met een zogenaamd kerngroep, bestaande uit gemeentelijke ambtelijke vertegenwoordiging en uit een vertegenwoordiging vanuit ketenpartners. (Bijlage 2)

Onze regio heeft er bewust voor gekozen om de programmalijnen van de transformatieagenda op gemeentelijk niveau met partners in de jeugdketen te bespreken. Dit geeft een verdieping en concretisering van de transformatie-agenda. Op deze wijze kunnen de gemeenten hun eigen gemeente specifieke transformatieplannen invulling geven. In 8 gemeentelijke gesprekstafels hebben de (clusters van) gemeenten samen met vertegenwoordigers van aanbieders en lokale teams voor gezorgd voor inhoudelijke uitwerking, focus en draagvlak. In totaal was er per dag een gevarieerd gezelschap van zo'n 80 personen aanwezig. Aanwezig waren professionals uit lokale teams, beleidsadviseurs gemeenten, vertegenwoordigers van samenwerkingsverbanden passend onderwijs, Gecertificeerde Instellingen, de academische werkplaats C4 youth en ketenpartners uit de verschillende jeugdhulp domeinen.

Dit leverde veel kennisuitwisseling, aandachtspunten en inspiratie op. Met dit intensieve proces is er veel commitment bij gemeenten en partners gecreëerd voor de opzet en uitvoering van de Transformatie-agenda. Tegelijkertijd zijn er aan de hand van deze sessies de thema's en rode lijnen geïdentificeerd die er echt toe doen in onze regio en waar we middels het transformatiefonds een impuls aan willen geven. Deze overall opbrengst (bijlage 3) gebruiken we voor zowel de regionale uitvoeringsagenda agenda (Groninger gemeenten) als voor de aanvraag voor het transformatiefonds. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en ketenpartners om beiden te verbinden.

3.1 Uitkomsten versnellingsessies

Uit de versnellingsessies werd duidelijk dat er op regio-niveau twee vraagstukken leven bij elke gemeente en bij de samenwerkende partners:

1. De complexe problematiek van een groep jeugdigen die opgroeien in deze regio, (LVB, trauma, lage SES, armoede etc) die een fors beroep doen op de jeugdhulp en andere ondersteuning vanuit onderwijs en het sociaal domein. Deze complexe problematiek resulteert veelal in een forse belemmering van het gezond, veilig en kansrijk opgroeien.
2. De samenwerking tussen onderwijs en zorg vraagt nog een verbeterslag, onder meer ten behoeve van de hiervoor genoemde groep jeugdigen waarbij veelal sprake is van schoolverzuim en schooluitval. Het versneld inzetten van gezamenlijke onderwijsondersteuning en jeugdhulp en het realiseren van efficiënte onderwijs-zorgarrangementen is zeer gewenst.

Als rode draad die door beide versnellingsessies liep, was de behoefte aan (de ontwikkeling van) een gezamenlijke taal en de wens om in gezamenlijkheid van onderop verder te bouwen aan het jeugdhulpstelsel en te leren wat nu echt werkt en verbeterd kan worden.

Deze uitkomsten hebben er toe geleid dat we voor onze aanvraag voor het transformatiefonds als focus/ doel hebben geformuleerd: *Jeugdigen met beperkte cognitieve of sociaal-emotionele mogelijkheden krijgen optimale ondersteuning bij gezond, veilig en kansrijk opgroeien in de Groninger gemeenten.*

We willen met dit plan oplossingen ontwikkelen voor de 2 genoemde vraagstukken, waarbij als centrale rode draad het lerend landschap als kwaliteitselement vervlochten zit.

Voor het uitwerken van deze transformatiefonds-aanvraag hebben we de focus op de volgende twee ontwikkelingslijnen van benoemd:

1. Jeugdigen krijgen de kans zich positief te ontwikkelen (actielijn 2 Zorg voor jeugd).
2. Meer kinderen groeien zo thuis en zo veilig mogelijk op (actielijn 3 en 4 Zorg voor jeugd).
Bij deze lijn hebben we de actielijnen van 'Zorg voor jeugd 2 en 3' samengevoegd, omdat we de te identificeren acties een zeer sterke samenhang kennen.

We hebben dit in onderstaand plaatje proberen samen te vatten:

Het mag duidelijk zijn, dat deze vraagstukken eigenlijk alle 5 de ontwikkellijnen van onze transformatie-agenda raken, evenals de actielijnen van Zorg voor de jeugd. De benoemde vraagstukken hebben naast deze aanvraag transformatiefonds ook een plek in de totale uitvoeringsplan van de Transformatieagenda 2.0, evenals in de lokale (gemeentelijke) uitvoeringsplannen die er gemaakt gaan worden, als ook in de opgaven voor onderwijs en de jeugdhulpketen.

De hier niet benoemde ontwikkellijn (een betere toegang tot (jeugd)hulp voor jeugd en gezinnen) is nadrukkelijk wel onderdeel van de lokale uitvoeringsplannen, de bestaande opgaven van gemeenten en jeugdhulpaanbieders en de programmaorganisatie.

4. Ontwikkelijn 1: *Alle jeugdigen krijgen de kans zich positief te ontwikkelen*

We werken in Groningen aan een inclusieve samenleving waarin iedere jeugdige zich gezond en optimaal kan ontwikkelen en kan participeren. Goed onderwijs en afstemming van onderwijsondersteuning, jeugd(gezondheids)zorg en leerplicht is hierin cruciaal. Hierbij leggen we nadrukkelijk een verbinding met het passend onderwijs. De Wet Passend onderwijs en de Jeugdwet willen beiden dat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving opgroeien, waarbij onderwijs en jeugdhulp georganiseerd worden rondom het kind en gezin. Beide wetten bieden samen een kader om de ondersteuning van jeugdigen in en buiten de school integraal aan te pakken, dicht bij hun belangrijkste leefdomeinen.

We willen de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp versterken in het belang van jeugdigen. Samen zijn schoolbesturen en gemeenten met hun jeugdhulp- (jeugdgezondheidszorg)zorgpartners verantwoordelijk voor een sluitend aanbod aan ondersteuning en hulp voor jeugdigen en hun ouders/gezinnen. Samenwerken biedt kansen voor een integrale aanpak. Ook sluiten we aan bij ambities rondom thuiszitters³: in 2020 zit geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zonder goed aanbod in onderwijs en/of zorg.

In de afgelopen drie jaar hebben de gemeenten en de schoolbesturen al veel geïnvesteerd in de samenwerking en afstemming met elkaar. Dit geldt zowel voor het primair, voortgezet als het middelbaar beroepsonderwijs. Zorgroutes zijn beschreven, de verschillende Taskforce Thuiszitters zijn ingericht en de 'School als wijk' is inmiddels in alle MBO locaties in onze regio ingevoerd. Ook zijn er gesprekken gestart die er toe moeten leiden dat de verschillende bekostigingsregels vanuit wet- en regelgeving geen belemmeringen meer vormen voor adequate zorg en ondersteuning in de klas.

In de Transformatieagenda hebben we doelen en resultaten geformuleerd waar we in de komende drie jaar aan werken. Samenwerkingsverbanden passend onderwijs en gemeenten hebben afspraken gemaakt over de schaal waarop deze samenwerking en afstemming het beste kan plaatsvinden. Voor het primair onderwijs is dat veelal lokaal, voor het voortgezet onderwijs is afhankelijk van het vraagstuk lokaal of regionaal. De afstemming met betrekking tot het MBO vindt regionaal plaats. In gezamenlijk overleg worden ook inhoudelijke thema's benoemd die op de lokale en sub-regionale tafels besproken worden. Doel is om niet-vrijblijvende afspraken te maken die bijdragen aan de bedoeling: de ononderbroken ontwikkeling en het leerrecht van ieder kind.

Uit de versnellingsessies bleek dat de afstand tussen gemeenten, zorg en onderwijsondersteuning in de dagelijkse praktijk nog als (te) groot ervaren wordt. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door de gescheiden verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeenten en de daarbij behorende gescheiden financieringsstromen. Meer bundeling van krachten van onderwijs en zorgexpertise biedt naast samenwerking ook de kans om problemen bij kinderen en jeugdigen vroeg te signaleren, op tijd juiste ondersteuning te bieden, het gezin goed bij te staan, zodat problemen minder zwaar worden of zelfs voorkomen kunnen worden.

Docenten en jeugdprofessionals, leerplicht/RMC hebben (nu) nog geen eenduidig moment met betrekking tot signaleren van problematiek en het geven van opvolging aan signalen en vervolgens het snel en adequaat inzetten van de benodigde ondersteuning en jeugdhulp. Er gaat bovendien nog veel tijd verloren doordat processen van analyse, triage, bespreken en verwijzen gescheiden van elkaar binnen de verschillende gremia verlopen. Een ander belangrijk aandachtspunt is het betrekken van ouders en jeugdigen zelf bij de bespreking van oplossingen. Ook de positie van de jeugdreclassering en voogden (GI's) verdient hierbij nader aandacht.

In het kader van de aanvraag Transitiefonds Jeugdhulp werken we concreet de volgende acties uit.

1. **Vroegsignalering: zorg zo dicht mogelijk bij de leefomgeving**

We gaan samen met jeugdhulp, onderwijs, leerplicht en jeugdgezondheidszorg een gezamenlijk model invoeren, waarin vroegsignalering van (complexe) problematiek en trauma en de opvolging wordt vormgegeven. Hierbij onderzoeken we of bijvoorbeeld Het ACE-model⁴ handvatten kunnen bieden voor deze gemeenschap-

³ Er zijn diverse lokale en subregionale initiatieven rond om thuiszitters, zoals bijvoorbeeld het Groningse Thuiszitterspact en de Taskforce Thuiszitters in de Ommelanden.

⁴ Ace is een community based interventie, gericht op het creëren van een veilige en ontwikkelingsbevorderende lokale samenleving voor jeugdigen die negatieve ervaringen meemaken. Zie verder pagina 11

pelijke taal. Hierbij worden problemen integraal bekeken, vanuit één visie, met één taal en aangepakt met één samenhangend stelsel van oplossingen. Oplossingen worden gerealiseerd in een niet vrijblijvende en resultaatgerichte samenwerking van alle betrokkenen, waarbij wetenschappelijke kennis actief wordt toegevoegd. De aanpak bestaat uit een voortdurend proces van analyseren, constateren, formuleren van samenhangende domein overstijgende oplossingen. Dit levert het volgende op: continu (samen) leren, primaire en secundaire preventie, hulpverlening en community interventies op wijkniveau om de ontwikkeling van kinderen te bevorderen en hun veiligheid te garanderen.

Resultaat:

- Er is een signaleringsmodel ingevoerd van complexe problematiek en trauma door middel van een analyse van problemen, gebaseerd op de kennis van de effecten van trauma op korte en lange termijn, door koppeling van reeds voorhanden informatie op straat-, wijk-, stads- of regioniveau (rekening houdend met de individuele privacy).
- Een gezamenlijke (tussen jeugdhulp, onderwijs, JGZ en leerplicht en lokale teams) aanpak en eenheid van taal gerealiseerd rond complexe problemen en trauma.

2. Analyse bestaande aanbod (nulmeting) en ontwikkeling integraal aanbod

Scholen en gemeenten willen graag dat de ondersteuning en jeugdhulp zo dicht mogelijk bij de school plaatsvindt. De ondersteuning wordt nu vaak onvoldoende integraal aangeboden waardoor er op school veel verschillende professionals aanwezig zijn. Dit wordt als inefficiënt ervaren en niet kosteneffectief ervaren. Het is van belang om eerst te analyseren welke jeugdhulp en ondersteuning nodig is in de school. Om een goede analyse te kunnen maken van de zorg die nodig is in de school zullen we een analyse model ontwikkelen waarbij we gebruik maken van kennis en ervaring van andere regio's (zoals Almere), en de uitkomsten van de diverse pilots die in de regio op verschillende plekken lopen. Ook kunnen we gebruik maken van de AOJ monitor van de NJI. We starten met het maken van een nulmeting op basis van beschikbare cijfers en gegevens van het onderwijs, zodat een beeld ontstaat van welke ondersteuning en jeugdhulp momenteel wordt ingezet (nulmeting) en waar substitutie gerealiseerd kan worden en efficiencyvoordeel te behalen is.

Resultaat:

- Er is een model ontwikkeld voor populatiebeposting voor integrale ondersteuning in de school op basis van een analyse van reeds ingezette ondersteuningsaanbod (populatieanalyse)
- Er is een efficiëntere inzet van ondersteuning en jeugdhulp in de school gerealiseerd.
- Er vindt substitutie van individuele ondersteuning en jeugdhulp plaats door het inzetten ondersteuningsvormen op schoolniveau.

3 Jeugdigen met een licht verstandelijke beperking

Er zijn in de jeugdhulpregio Groningen relatief veel jeugdigen met een licht verstandelijke beperking (LVB) die met veel onderwijssteuning en inzet van jeugdhulp in het onderwijs blijven totdat zij een plek kunnen krijgen in de dagbesteding en/of (regulier) werk. Door betere afstemming tussen gemeenten en onderwijs voor deze groep willen wij de overgang van school naar (arbeids)participatie soepeler laten verlopen. Dit vraagt mogelijk om aanpassing van jeugdhulpproducten, aanpassingen in school en levensloopbestendige ondersteuning. Het komt nog te vaak voor dat LVB-problematiek te laat wordt gesignaleerd, waardoor de problematiek verergert. Wij gaan samen met onderwijs en jeugdhulp en gemeenten (o.a. leerplicht/RMC) onderzoeken wat er nodig is om flexibele onderwijs-zorgarrangementen in te kunnen zetten voor leerlingen die gebruik maken van jeugdhulp en/of specialistische behandeling. Hiervoor gebruiken we bestaande goedlopende en bestaande modellen. Ook de ervaringen en evaluaties van de pilots 'Taskforce Thuiszitters' zijn hier behulpzaam in.

Resultaat:

- Jeugdigen met LVB-problematiek kunnen blijvend deelnemen aan het onderwijs;
- De overgang van school naar (arbeids-)participatie verloopt soepel en zonder uitval;
- Screeningsinstrumenten op het gebied van LVB bij onderwijs, jeugdhulpaanbieders en lokale teams worden vroegtijdig ingezet;
- Aanwezige kennis en kunde op het gebied van LVB-problematiek wordt toegepast.

5. Ontwikkellijn 2: Meer kinderen zo thuis en mogelijk en veilig laten opgroeien

Ieder kind heeft recht om in een veilige en stabiele omgeving op te groeien, bij voorkeur in de eigen thuissituatie. Negatieve opgroei situaties dienen vroegtijdig gesignaleerd en besproken te worden. Ook om traumatische gebeurtenissen, waaronder kindermishandeling te voorkomen. Hiertoe is kennis en kunde bij professionals die (soms dagelijks) met kinderen werken noodzakelijk. Als een jeugdige ondanks alle ingezette ambulante hulp niet meer thuis kan opgroeien, dan moet er een alternatieve opvoedingssituatie voor de jeugdige gevonden worden. Een zo gezinsgetrouw mogelijke kleinschalig opvoedsituatie waarbinnen de jeugdige optimale ontwikkelingsmogelijkheden heeft daarbij de voorkeur, liefst in het eigen netwerk, een pleeggezin of gezinshuis, én waarbij er een helder perspectief is

Het niet meer kunnen opgroeien in de eigen thuissituatie is een zeer ingrijpende gebeurtenis en het voorkomen daarvan is een belangrijke gezamenlijke opgave. Alle inspanningen zijn erop gericht uithuisplaatsingen waar mogelijk te voorkomen; dat geldt zeker voor de gesloten plaatsingen. Vroeg erbij zijn is belangrijk, om erger te voorkomen, en continuïteit in de begeleiding en behandeling. Een adequate crisisaanpak is hierbij tevens onontbeerlijk. Net als het voorkomen van een 'breakdown' in de pleegzorg.

Zoals gezegd kent onze regio een belangrijke doelgroep met jeugdigen (en ouders) met complexe problematiek. De negatieve kinderervaringen die hier vaak mee gepaard gaan hebben een grote invloed op de ontwikkeling van kinderen. Met de middelen van het transformatiefonds willen we enkele (soms reeds ingezette) ontwikkelingen om bovengenoemde problemen aan te pakken een impuls geven. Hierbij zijn wij op zoek naar evidenced based interventies (zoals bijvoorbeeld de ACE- methodiek) om deze in te zetten dan wel het ontwikkelen hiervan.

In het kader van de aanvraag Transformatiefonds Jeugdhulp werken we concreet de volgende acties uit.

1. Effectieve ketenaanpak voor ondersteuning van jeugdigen met complexe problematiek

Een doelgroep waarvoor extra inzet nodig is zijn jeugdigen met complexe problematiek zoals de combinatie van een lichte verstandelijke beperking, functioneren op een laag sociaal emotioneel niveau en forse psychische- of gedragsproblemen en hun gezinnen. Bij de gezinnen waarin deze jeugdigen opgroeien is veelal ook sprake is van meervoudige problematiek op de verschillende levensgebieden (relationeel, huisvesting, financieel) en veel risicofactoren op het ontstaan van kindermishandeling. Deze groep veroorzaakt veel handelingsverlegenheid bij hulpverleners, kent een lange hulpverleningsgeschiedenis, leidt regelmatig tot maatschappelijke onrust, en de problematiek gaat vaak van generatie op generatie door. Patronen zijn moeilijk structureel te doorbreken ondanks alle goed initiatieven. Er zijn met name verbeteringen nodig op het gebied van preventie: vroeg signalering jeugdigen met lichte verstandelijke beperking (LVB) worden nog te vaak te laat 'ontdekt'. Er zijn echter ook hiaten in de verblijfsfuncties voor deze doelgroep. Zo mist er een vorm van langdurig specialistisch verblijf voor jongeren waarbij sprake is van behandeling ter ondersteuning en zijn pieken in de vraag niet goed op te vangen. Beide knelpunten resulteren in met name voor de jeugdigen zelf zeer ongewenste stapelingen van zorg en hulpverleners en zgn. 'draaideur constructies'.

We kunnen deze ontwikkeling maatschappelijk verbeteren door het systematisch gaan herkennen van deze doelgroep, het wegnemen van negatieve opgroeisituaties, signaleren van gevolgen trauma's en behandelen hiervan. We willen meer traumasensitief werken in lokale teams, onderwijs en hulpverlening bevorderen door middel van een integrale aanpak van bedreigde families (werk, huisvesting, schuldhulpverlening, behandeling e.d.). Hierbij worden problemen integraal bekeken, vanuit één visie, met één taal en aangepakt met één samenhangend stelsel van oplossingen. Mogelijkheden van populatiebepoortiging worden daarbij onderzocht. Die oplossingen worden gerealiseerd in een niet vrijblijvende en resultaatgerichte samenwerking van alle betrokkenen, waarbij wetenschappelijke kennis actief wordt toegevoegd.

Resultaten:

- Er is in de Groninger gemeenten een effectieve ketenaanpak ontwikkeld voor de ondersteuning van jeugdigen met complexe problematiek, van preventie t/m het gesloten verblijf met op- en afschalingsmogelijkheden.

- Er is zicht op het huidige volume en de effectiviteit van de huidige verblijfsplekken voor deze doelgroep in Noord en Oost Nederland. Waar nodig worden er gezamenlijk verbeteracties uitgezet in de vorm van te gebruiken effectieve behandelmethoden, creëren van passende verblijfsplekken kinderen etc.⁵
- De ketenaanpak is onderbouwd met effectieve en wetenschappelijk onderbouwde interventies zoals bijvoorbeeld het Ace's model: Het ACE's⁶ model geeft focus, handvatten en gemeenschappelijke taal. Juist omdat het concreet en breed is; hoe meer negatieve kind ervaringen ofwel 'Adverse Childhood Experiences' (ACE's)⁷ en des te groter de invloed op de integriteit van een kind des te groter de kans op langdurige beschadiging.
- De ketenaanpak is effectief en efficiënt en kan gerealiseerd worden zonder hinder te ondervinden van de verschillende financieringsstromen.
- Onderdeel van deze aanpak is het uitvoeren van vroegtijdige traumabehandeling .
- In deze ketenaanpak is de kennis vanuit de verschillende (jeugd)domeinen (LVB, Psychiatrie en Jeugd-en Opvoedhulp, sociaal werk) geïntegreerd. Uitgangspunt is de hulp op maat zonder belemmeringen in de financieringsstromen.

2. Ontwikkelen van duurzame gezinsgetrouwe kleinschalige opvoedsituaties

Om kinderen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen een veilige en stabiele plek te kunnen geven, is een intensieve samenwerking nodig tussen gewone gezinnen en specialistische hulp. Kinderen kunnen dan wonen in pleeggezinnen of een gezinshuis al dan niet in combinatie met behandeling. Sinds 2016 zijn we in de regio bezig met de innovatie en flexibilisering van de pleegzorg en het ontwikkelen van gezinshuizen/gezinshuizen plus. De zorg voor voldoende pleegouders die ook de jeugdigen met zeer complexe problematiek een veilig en duurzaam thuis kunnen bieden, en het voorkomen van breakdown situaties, vraagt om innovatie op basis van kennis en wetenschappelijke inzichten. Onlangs is het 'Transformatieplan Pleegzorg 2.0' vastgesteld. Binnen dit plan willen we het verder ontwikkelen van innovatieve vormen van pleegzorg en het extra ondersteunen van pleegouders een impuls geven.

Resultaten:

- Het ontwikkelen en inzetten van effectief bewezen instrumenten, screening en begeleiding van deze doelgroep.
- Gezamenlijke analyse en startfoto van de regio van gezinsvormen en ondersteuning van gezinnen /gezinsontlasting (bijvoorbeeld 'Wil jij mijn Opa en Oma zijn') in de vorm van een totaaloverzicht van gezinshuizen, pleegzorg en alle innovatieve varianten; evenals een beeld van preventieve aanbod die ondersteunend werkt, zoals jongerenwerk, sportbuurtwerk etc.
- Afspraken met gemeenten en pleegzorgaanbieders over inzet van netwerkpleegzorg.
- Participatie van pleegouders, pleegkinderen en biologische kinderen op gebied van vernieuwing en innovatie krijgt vorm binnen het lokale en sub-regionale beleid.

3. Crisisaanpak

Voor de ondersteuning van jeugdigen met complexe problematiek is een effectieve ketenaanpak nodig. Onderdeel hiervan is ook het voorkomen van crisissen en het organiseren van een adequaat aanbod van crisishulp. Als gevolg van onvoldoende duurzaam en effectief handelen wordt er voor deze doelgroep frequent een beroep gedaan op de crisishulp jeugd.

⁵ Dit initiatief loopt momenteel op '5 Noord' niveau: Groningen, Friesland, Drenthe Twente en IJsselland, (met ondersteuning van VNG, VWS, CCE en in afstemming met een vertegenwoordiging van de belangrijkste aanbieders en de Wlz)

⁶ Hughes et al., Lancet Public Health 2017; 2: pp. 356–66. En http://www.nationalcrittenton.org/wp-content/uploads/2015/10/ACEs_Toolkit.pdf, Felliti et al, Am J Prev Med. 1998 May;14(4):245-58

⁷ Herhaalde lichamelijk mishandeling; Herhaalde emotionele mishandeling; Fysiek seksueel misbruik; Alcohol en/of druggebruiker in het gezin; Delinquent gezinslid; Iemand in het gezin die chronisch depressief, psychiatrisch (herhaald opgenomen) of suïcidaal is; Geweld ten opzichte van de moeder; Gescheiden ouders; Emotionele verwaarlozing; Fysieke verwaarlozing.

Het bieden van passende crisiszorg is voor deze jongeren en gezinnen vaak niet te realiseren omdat het hulp-aanbod voor deze jongeren teveel gescheiden van elkaar werkt. Een effectieve aanpak vraagt meer integraal handelen van jeugd- en opvoedhulp, specialistische GGz en LVB-hulp. Afhankelijk van de ervaring en expertise van de hulpaanvrager of verwijzer komen kinderen wel of niet direct bij de juiste zorg terecht. Om tot passende crisiszorg te komen is het noodzakelijk om de gehele keten van de crisisaanpak te verbeteren. Een belangrijk uitgangspunt is dat de gehele keten van toegang tot en met specialistische hulp beter moet worden in het voorkomen van crisis en het zelf oplossen door eigen professionals. Hierbij is er een relatie met het inzetten van casustafels en de doorontwikkeling van het expertteam. Daarnaast is het van belang om te zoeken naar nieuwe vormen van crishulp, waarbij (mobiele) crisisteams direct benaderbaar zijn voor diverse betrokkenen en waarbij het mogelijk is om snel, mobiel en effectief zorg te bieden, waarbij integrale deskundigheid van jeugd- en opvoedhulp, Jeugd GGz en LVB toegepast kan worden en die in verbinding staan met de residentiele jeugd- en opvoedhulp, LVB en klinische Jeugd GGz.

Resultaten:

- Effectieve integrale crisisaanpak die integraal handelen van de domeinen bevordert.
- De aanpak is mede gebaseerd op evidenced based interventies.
- Integrale crisisaanpak waarbij de gehele keten van toegang, coördinatie en specialistische jeugdhulp verbeterd in het voorkomen van crisis en het zelf oplossen van crisissen door professionals.
- Binnen 5 jaar is er een significante afname van in het aantal en de ernst van crisissituaties.
- Om de voortgang van bovenstaande resultaten te kunnen volgen is een monitoringssysteem ingericht.

6. Kwaliteitslijn: *Lerend landschap*

In dit hoofdstuk beschrijven we welke kwaliteitselementen van het lerend landschap we voor de komende jaren een impuls willen geven. Het gaat hierbij respectievelijk om: het organiseren van een lerende omgeving; het ontwikkelen van een werkwijze voor 1 gezin een plan, 1 taal; het investeren in samenwerking met ouders en jeugdigen en monitoring.

We hebben in de afgelopen periode op verschillende wijze geïnvesteerd in de kennis en kunde van de professionals werkzaam voor jeugdigen in onze regio. Het ging hierbij met name over de kwaliteit van de lokale teams, kennis over casusregie en veiligheid, inzicht in de in te zetten jeugdhulpproducten en de inrichting van de Expertpool. Het programma 'Zorg voor de Jeugd' legt een grote nadruk op de ontwikkeling van de jeugdhulp als lerend stelsel. Dit vraagstuk speelt op veel plekken: in de lokale teams zelf, de samenwerking tussen teams en het onderwijs, in samenwerking binnen en met de specialistische jeugdhulp, en last but not least de samenwerking met jeugdigen en ouders zelf. De kwaliteit van de jeugdhulp wordt voor een belangrijk deel bepaald door de professionaliteit en de kwaliteit van het hulpverleningsproces. We moeten het inhoudelijk debat voeren over de visie wat passende zorg is, welke effectieve en preventieve arrangementen passend zijn voor het versterken van het zelfoplossend vermogen van jeugdigen en hun ouders en het versterken van het netwerk. Ook de toenemende schaarste op de arbeidsmarkt van deskundige en ervaren jeugdprofessionals, kinderpyschiaters en jeugdbeschermers vraagt extra aandacht.

Om een lerende omgeving in Groningen te realiseren werken alle relevante partners sinds 2010 samen in C4Youth, de 'Academische Werkplaats Jeugd' in onze provincie. Het belangrijkste doel van C4Youth is het met kennis ondersteunen van de transitie en transformatie van de jeugdhulp. Motto hierbij is 'samenwerken in leren en verbeteren'. Praktijk, beleid, onderzoek, onderwijs, ouders en jeugd werken op een gelijkwaardige manier samen om te leren, te meten en te verbeteren. Binnen deze kennisinfrastructuur gaan we extra inzet vragen voor de complexe doelgroep.

Om meer kennis en kunde te ontwikkelen voor de aanpak van jeugdigen en gezinnen met complexe problematiek (het doel van dit transformatieplan), willen we bestaande initiatieven met elkaar verbinden en door ontwikkelen tot een professionele lerende omgeving. Daarbij is het de kunst om datgene dat al lokaal in de gemeenten met de lokale teams in samenspraak met onderwijs en de ketenpartners gebeurt, in synergie te bundelen met de regionale voorstellen en vice versa.

We vinden het belangrijk dat voor de inzet die gevraagd wordt voor het inrichten van deze lerende omgeving er voldoende ruimte en tijd gecreëerd worden voor professionals om ook daadwerkelijk mee te kunnen doen en te kunnen investeren in deze lerende omgeving. Dit betekent ook iets voor de afspraken die we gaan maken. Het verminderen van regeldruk kan een belangrijke bijdrage daar aan leveren.

In het kader van de aanvraag Transitiefonds Jeugdhulp werken we concreet de volgende acties uit.

1 **Organiseren van de Groninger Lerende Omgeving**

De lerende omgeving gaan we inrichten via de volgende ontwikkelingen, waarbij de kennisinfrastructuur in de regio gebruikt wordt.

1. Casereviews

Door middel van casereviews en casustafels leren professionals van good en worst practices: wat ging er goed en wat kan beter. Zo veel mogelijk worden jeugdigen en ouders hierbij betrokken.

Sinds 2015 heeft de jeugdhulpregio Groningen een expertteam voor het leveren van deskundigheid aan en het vinden van een oplossing voor complexe casuïstiek. In de afgelopen jaren is gezocht naar een structurele werkbare vorm hiervoor die aan de wensen van de lokale teams en de jeugdhulpaanbieders voldoet. De opzet is een regulier overleg met een vaste kern van deelnemers en voor incidentele casuïstiek (crisis) een 'invliegteam', waarvan de samenstelling kan wisselen zowel wat betreft instellingen als uitvoering en management. Dit is naar verwachting einde 2018 gerealiseerd. Tevens wordt er gewerkt aan constructie waarbij vertegenwoordigers van jeugdhulpaanbieders bij zeer moeilijk plaatsbare kinderen het mandaat hebben deze kinderen op te nemen. Er zijn diverse soorten van casustafels ontwikkeld in onze regio. Met het organiseren van een lerende

omgeving is het de kunst om vanuit eenzelfde visie en gemeenschappelijke taal de inzichten vanuit deze casustafels te verbinden aan het Expertteam, audits (zie 2) en andere leernetwerken zoals VONK (zie 3).

2. Uitvoeren Audits in samenwerking ketenpartners

Een auditsysteem waarin we gemeenten van elkaar kunnen leren kan helpend zijn. In 2018 voeren de RIGG en gemeenten samen interne audits uit om te leren van elkaar. Focus van de audit van dit jaar is de toeleiding naar jeugdhulp. De vorm waarin de audits dit jaar worden gehouden is door middel van peer reviews tussen diverse gemeenten. Deze audits gaan we de komende jaren herhalen en breiden we uit met jeugdhulpaanbieders en onderwijs. Per audit bepalen we het thema. Dit kan zowel lokaal als regionaal worden uitgevoerd.

VONK: Veilig opgroeien, Nieuwe Impuls, Kennis

Het regionaal leernetwerk VONK (samenwerken aan: Veilig Opgroeien, Nieuwe impuls, Kennis (VONK) is op 1 september 2018 gestart op initiatief van het lectoraat Integrale aanpak kindermishandeling, in samenwerking met C4Youth. Gemeenten en RIGG zijn mede-opdrachtgever via de stuurgroepen van het lectoraat en C4Youth. De doelen en thematiek van VONK sluit geheel aan bij de focus van dit transformatieplan.

In de Noordelijke regio zijn er zoals eerder vermeld relatief veel kansarme gezinnen. De sociaaleconomische situatie is ongunstig en er is sprake van een relatief hoog zorggebruik. De problematiek is complex en voor professionals en instellingen die met jeugdigen of ouders werken nauwelijks hanteerbaar.

In de praktijk sluiten de separate kennisstructuren nog niet optimaal op elkaar aan, professionals kampen met handelingsverlegenheid en opleidingen besteden nog te weinig aandacht aan de aanpak van complexe problematiek zoals kindermishandeling. Diverse wetenschappelijke onderzoeken laten zien dat scholing van (toekomstige) beroepskrachten een voorwaarde is om de integrale aanpak van kindermishandeling te verbeteren. Met de oprichting van een regionaal leernetwerk rond het thema veilig opgroeien verbinden we kennis en expertise op dit thema en ontwikkelen we nieuwe kennis. De ruimte voor verdieping en reflectie die in de dagelijkse werkomgeving soms ontbreekt, maakt dat VONK een krachtige aanvulling is op het formele leren. En daarmee een efficiënte vorm van professionaliseren.

Er is bij de ontwikkeling van VONK bewust gekozen voor een non-lineaire aanpak, namelijk een proces van co-creatie, waarbij alle deelnemers vanaf de start invloed hebben op de verschillende stappen in het ontwikkelingsproces. Dit proces start met een zogenaamde Versnellingskamer met de samenwerkingspartners medio november 2018. Op basis hiervan zullen in een vervolgtraject concrete doelen, plan van aanpak, beoogde resultaten en outcome-indicatoren gezamenlijk worden vastgesteld.

Mogelijke 'producten' van VONK zijn de ontwikkeling van leerwerkbedrijven bij jeugdhulporganisaties, het ontwikkelen van een gezamenlijke agenda voor kennisontwikkeling en (bij)scholing van professionals en het ontwikkelen van filmmateriaal, bijvoorbeeld over ouders die zelf grenzen zijn overschreden in geweldpleging naar hun kinderen.

Resultaten:

- In 2018 is de nieuwe werkwijze van het expertteam ontwikkeld in relatie tot de bestaande casustafels.
- In 2018 is in iedere gemeente de interne audit uitgevoerd naar de toeleiding tot de jeugdhulp.
- We stellen als gemeenten samen met ketenpartners en onderwijs en de kennisinfrastructuur een meerjarige audit agenda op.
- In 2019 is een auditsysteem ontwikkeld met gemeenten, jeugdhulpaanbieders en onderwijs.
- De ontwikkeling van het leernetwerk VONK is verbonden aan de huidige casustafels, de doelen van deze transformatieagenda en de inzet voor de lerende omgeving.
- De uitvoering van VONK levert een gezamenlijke agenda op voor de kennisontwikkeling en (bij)scholing van professionals rondom veilig opgroeien.
- Meer kennis en kunde en toepassing in de jeugdketen van efficiënte en wetenschappelijk onderbouwde aanpakken van het (voorkomen) en verminderen van kindermishandeling.

3. Ontwikkeling gemeenschappelijke taal en methodiek

Uit de versnellings sessies en de ervaringen van afgelopen jaren met het jeugdstelsel blijkt dat er grote behoefte is aan een gemeenschappelijk referentiekader en gemeenschappelijke taal. Ook de evaluatie Jeugdwet stelt dit

als belangrijk verbeterpunt. Het in opdracht van de gemeenten ontwikkeld referentiekader, dat voor dit doel is opgesteld, wordt nog wisselend gebruikt in de Groninger gemeenten. Nog te veel worden dezelfde begrippen gehanteerd waarbij iedere gesprekspartner daar impliciet iets anders onder verstaat. Dat levert veel spraakverwarring en miscommunicatie op en komt de samenwerking en een efficiënte jeugdhulp niet ten goede. Bovendien speelt de vraag of professionals en ouders en jeugdigen wel dezelfde visie hebben t.a.v. de oplossingen problemen. Dit speelt op veel verschillende samenwerkingsvlakken: casusregie, crisis, veiligheid, het afschalen, toegang. Hierbij betrekken we de medewerkers van de lokale teams, en het voorliggend veld, JGZ, welzijnsorganisaties het onderwijs en de professionals van de jeugdhulpaanbieders, maar ook ouders en jeugdigen zelf.

Het doel is om te komen tot een geobjectiverde triage en methodiek van domeinoverstijgende samenwerkende hulpverleners. Wij verwachten dat een gezamenlijk instrument de gewenste 1 gezin 1 plan doelen gaat vergemakkelijken. Hierbij willen we extra aandacht voor het perspectief van kinderen ontwikkelen. Dit kan met de implementatie van de BIC⁸ (Best Interest for Children). Deze methodiek biedt voor gemeenten en lokale teams een methodisch kader om in de uitvoering van de jeugdwet het kind actief te betrekken en het belang van het kind centraal te stellen. We willen onderzoeken of beide instrumenten in relatie met elkaar kunnen worden uitgevoerd in de lokale teams. Met de implementatie van de BIC-methodiek als professioneel handelingskader stimuleren we dat het perspectief van kinderen bij de vraaganalyse wordt betrokken. Dit betekent dat bij binnenkomst van hulpvragen een assessment van het belang van het kind plaatsvindt (diagnostiek), op basis van deze resultaten vindt besluitvorming plaats over óf en zo ja, welke hulp ingezet moet worden (indicatie en behandeling). Vervolgens zal door middel van monitoring opvolgende besluitvorming kunnen plaatsvinden over de effecten van hulp en de behoefte aan verdere ondersteuning dan wel beëindiging van hulp (evaluatie en terugvalpreventie).⁹

Resultaten:

- Implementatie Samen 1 Plan in enkele lokale teams in samenspraak met ketenpartners.
- Er is een actueel referentiekader dat door lokale teams en jeugdhulpaanbieders, onderwijs en gemeenten, wordt gehanteerd met daarin tevens een beschrijving van visie, methodieken en opschalingsroutes bij het bespreken en ondersteunen van jeugdigen en gezinnen met complexe casuïstiek.
- Het is duidelijk of BIC methodiek aan de werkwijze Samen 1 plan te verbinden is.
- Afhankelijk van deze uitkomst : uitvoering BIC methodiek enkele lokale teams in samenspraak met RUG en ketenpartners.

3. Monitoren

Gemeenten en RIGG hebben de afgelopen jaren samen met de partners projecten geïnitieerd gericht op de implementatie van het Groninger Functioneel Model (GFM) en het monitoren van resultaten (zie ook www.c4youth.nl). De academische werkplaats C4youth neemt hierin een centrale plaats in, omdat zowel de kennisinfrastructuur van de regio gebundeld wordt aan de ketenpartners en gemeenten. C4youth ontwikkelt onder andere een monitor voor het volgen van de transformatie jeugd. Het doel is om uitgaande van de vijf transformatiedoelen en bestaande registraties in beeld te brengen of er een beweging naar voren gerealiseerd wordt. Door gegevens van de Jeugdgezondheidszorg, het onderwijs (verzuimcijfers), de toegang, de gespecialiseerde jeugdhulp en het voorliggend veld bij elkaar te brengen wordt inzichtelijk of problemen vroegtijdig herkend worden, er tijdig de juiste hulp wordt ingezet en of er sprake is van samenwerking tussen deze partijen. Verder wordt verkend of het mogelijk is om gepseudonimiseerd de gegevens op cliëntniveau aan elkaar te

⁸ Best Interests of the Child (BIC) methodiek is ontwikkeld door Kalverboer en Zijlstra (2006) .. Deze methodiek voor het assessment van het belang van het kind (BIC-assessment) is gestoeld op het wetenschappelijk gefundeerde theoretische kader van het BIC-model

⁹ - Kalverboer, M.E. & Zijlstra, A.E. , Het belang van het kind in het recht, Amsterdam: SWP, 2006.

Kalverboer, M.E. en Beltman, D., General Comment nummer 14 in vreemdelingenprocedures. De Toepassing van General Comment 14 van het VN-Kinderrechtencomité ter doorbreking van de impasse ten aanzien van het 'belang-van-het-kind'-beginsel in vreemdelingenprocedures, Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht, 7/8, 2014, p. 187-193.

- <http://samen1plan.nl>

koppelen. Een gekoppeld databestand kan gebruikt worden om veel voorkomende “klantroutes” in kaart te brengen, wijk- en subregionale analyses te maken, dan wel populatieanalyses te maken en de daarmee samenhangende succes- en knelpunten vast te stellen.

De transformatie-monitor ondersteunt gemeenten, de toegang en samenwerkingspartners met betrouwbare cijfers die helpen om de stand van de transformatie in beeld te brengen. De gegevens dragen in de eerste plaats bij aan een gemeenschappelijk beeld van het gehele zorglandschap van lichte ondersteuning tot de meest zware vormen van jeugdhulp. De cijfers laten zien waar knelpunten zoals lange wachttijden of slechte samenwerking te vinden zijn en bieden daardoor aanknopingspunten om het transformatieproces aan te passen en te verbeteren. Ten slotte geeft de transformatie-monitor bij herhaalde metingen aan welke effecten de acties van gemeenten en aanbieders hebben op het jeugdstelsel en of daarmee gewenste doelen behaald worden.

Voor het slagen van de transformatie is een goede samenwerking tussen gemeenten en onderwijs essentieel. Het Sociaal Planbureau Groningen ondersteunt deze samenwerking vanuit de jeugdmonitor. Als onderdeel van de monitor brengen wij bijvoorbeeld de leerlingstromen in de Groninger gemeenten in beeld. Daarnaast komen vanuit het onderwijs signalen dat (langdurig) geoorloofd verzuim in de provincie Groningen relatief vaak voorkomt. Omdat langdurig verzuim samenhangt met andere opgroei- en opvoedproblematiek is het van belang dat de omvang van het verzuim, de oorzaken en mogelijke oplossingen voldoende aandacht krijgen van gemeenten, aanbieders en het onderwijs. De jeugdmonitor onderzoekt in 2019 met het onderwijs en gemeenten de mogelijkheden om deze leerlingen te monitoren en de redenen en mogelijke oplossingen van deze vorm van verzuim. Deze informatie ondersteunt gemeenten bij de invulling van de samenwerking met het onderwijs.

4. Betrekken cliënten bij ontwikkeling

Vanaf de start van de decentralisatie hebben de Groninger gemeenten zich gerealiseerd dat cliëntparticipatie en cliëntervaringen nodig zijn om de jeugdhulp te kunnen transformeren. Zo hebben we een Platform Jeugdzorg ingericht waarin cliëntenorganisaties van de verschillende domeinen zijn verenigd, die gevraagd en ongevraagd advies kan uitbrengen ten behoeve van de provinciebrede beleidsontwikkelingen. Daarnaast hebben we samen met jongeren uit de hele provincie jongerenparticipatie vormgegeven met de inrichting van de website www.stoytellersgroningen.nl, een platform waar jongeren hun verhalen en ervaringen over jeugdhulp kunnen delen. Zo weten we dat de drempel om hulp te zoeken hoog is, omdat jongeren (en ouders ook) het als falen zien en niet willen dat anderen zich bemoeien met hun leven en ze pas de stap naar hulp zetten als de nood heel hoog is. Jongeren ervaren een informatieachterstand omdat ze niet precies weten hoe bepaalde zaken werken of omdat ze de taal die gesproken wordt niet begrijpen. En we zien weer bevestigd dat de mate waarin de hulpverlener zich kan verplaatsen in de leefwereld van de jeugdige van doorslaggevend belang van doorslaggevend belang kan zijn voor het slagen van een hulpverleningstraject. Ook jeugdhulporganisaties zijn al redelijk gewend aan betrekken jeugdigen bij hun inrichting van de jeugdhulp, maar bij het inrichten van de lokale toegangen is het nog geen gemeengoed om actief cliënten te betrekken bij de inrichting van de toegang. Een eerste investering die nodig is om de ervaringen van jeugdigen (en ouders) beter te betrekken bij het transformatieplan is het organiseren van een bijeenkomst in 2018 met hen, om de intenties en resultaten van dit plan te toetsen aan hun ervaringen.

Resultaten:

- Organiseren van bijeenkomst in najaar 2018 met clientvertegenwoordigers en ervaringsdeskundigen over de Transformatie-agenda 2.0 en de aanvraag transformatiefonds.
- De toegang en jeugdhulp wordt verbeterd door het gebruik van de ervaringen van cliënten.
- De effectiviteit van de hulpverlening gaat omhoog doordat de resultaten van de cliëntervaringsonderzoeken de basis gaan vormen voor de inrichting van de werkprocessen en het jeugdhulpaanbod.

7. Bijlagen

1. Transformatieagenda jeugdhulp 2.0 2018 – 2020
2. Samenstelling Kerngroep ketenpartners transformatie-agenda
3. Samenvattend verslag versnellings sessies 14 en 21 september